

FELRE A POLITIKÁVAL!

Nem új kizárás ez a fenti. Sirja már évtizedek, sőt századok óta sok millió halandó, akik úgy érezték, hogy a politika valóságos kerékkötője annak, hogy végre megérthessék egymást emberek és államok egyaránt. Mi magyarok, akiknek ősei még nem is olyan régen büszkék voltak arra, hogy "politikus nemzet" vagyunk, éppen elegendő intő példát könyvelhettünk el csak az utolsó 25 esztendőben is ahhoz, hogy örökre megutáljuk ezt a piszkos mesterséget. Ma már bizonyára alig akad magyar ember, aki amugy szíve-lélekkel fel merne esküdni erre vagy amarra a pártira. Hiszen annyira bonyolultá vált a helyzet, hogy igazán nehéz volna megállapítani, vajjon melyik párt csalfább a — másikkal.

Nem hiába tartózkodik attól ez a sajtó, hogy bármelyik politikai párthoz kösse szekerét, ha mégannyira súlyos gondokkal jár is a függetlenség. Hiába legyen Kanada a "felvilágosult demokrácia" országa, az itteni politika görbe dolgairól meg jobb volna egyáltalában nem beszélni. Hogy mégis erre terejlük a szót, annak nagy sora van. A politika ugyanis benyúlt már nemcsak egyes államok dolgaiba, hanem ott várják már az emberek veszejében, belenyúlt a szívekbe és szinte fojtogatta már a népmilliók torkát.

Pillantsunk csak be a nagy lapok legújabb híreibe: a kínai "mennyeli" birodalom Hwei folyamvígyében hatmillió ferdeszemű ember tengeti sanyaru életét vadocón, fűvön, fakéreg és cserebogáron — csak azért, mert a japánok előnyomulása miatt alig 4,000 tonna búzát szállíthatott az amerikai segélybizottság a tulnépesedett és évek óta termést nem látott területekre; Európát, akárcsak a világ összes többi művelt földrészét viszont ha nem is fegyverek, de a szinte elleneséges indulat szülte vármhatárok szorongatják... De minek is menünk olyan messzire? Nem okozott éppen elég gondot új hazánknak, Kanadának a politika?

Ne is szóljunk most arról, hogy 1928 óta maga az államasvasut, melynek végeredményben is jó példával illenek előljárnia, nem kevesebb, mint 50,313 munkását bocsátotta a szélrózsa minden irányába; ebbe a valóságos hadseregbe már beleszámlítottuk azt az ötezer embert, aki a múlt kedden tette le — talán örökre — a kalapácsot. De ne beszéljünk erről, hiszen a Canadian National vezetősége elég világosan kimutatta, hogy nem is annyira a politika, mint a fokozatosan leromló forgalom okozta a CNR világraszóló tragédiáját. Ellenben vannak itt olyan kérdések, melyek éppen a politikai álnokság következtében nehezdednek — mint valami titokzatos árnyak — a nyomorúság porában fetregő kanadai lakosság mellé.

Vagy talán nem politika rontotta el azokat a nagyszerű letelepedési lehetőségeket, melyeket ha észszerűen kihasználtak volna, ugy a ma tízezer munkanélkülinek nem kellene mások kegyelemkenyerén keseregnie. Nem a politika volt az oka annak, hogy önző pártérdek gáncoskodása folytán sokkal kevesebbet alkottak az elmúlt esztendőben, mint amit a kanadai adófizetők elvárhattak volna? Viszont az elvégzett közmunkákat sem annyira a marandóság és a közérdek, mint politikai sakktáblák szemponyjából vitték keresztül. Arról legjobb hallgatni, hogy a parlament felsőházába választott közéleti férfiak is megengedték vesztegetetni magukat s most annak a rengeteg elszórt dollárnak a levét issza az a többezer kenyér nélküli maradt munkás, akinek máskülönbön biztosítva volna a megélhetése.

SZÓLÓVÁSÁR

IRTA: GRACZA JÁNOS

Etel, a Toppantó felesége, már napok óta látta, hogy András körül valami hiba van. Nincsen kedve. Szóval, szomorú. Néha úgy szivja a pipát, hogy megáll egyhelyben s maga elé bámul.

Etel szívet összeszorította a fájdalomért.

— Micsoda keseríti így, Jézusom?!

Aggódva nézte az urát. Leste várta, hogy majd elmondja. De András hallgatott, akár az éjszaka.

Végre kitért az izgalom Etelből. Odaállt elébe s majdnem pirtyegve kérdezte:

— Mi lelt, mongyad csak?!

András ránézett, aztán nem szólt, csak a vállán rándított. Mintha azt mondta volna: — Eh, ugyis mindegy! — S ahogy fogta jobb kézzel a pipát, arra nézett, arra nyugat felé, ahol piros ágyát vetette már a pihenési készülő nap.

Etel szemén kibarmatozott a könny. Ajkaszéle kicsit megrezdült, mint a viráglevél, ha gyöngeszellő borzolja; — aztán egyszer csak szétnyitja, mint valami drága kagyló s kibugygyant rajta a sírás:

— Mög tudsz így ölni... evvel a hallgatósoddal!

András erre megmozdult. Ki vette szájából a pipát, odaállott az asszony elé s mialatt egyik kezét rátette a vállára, csöndesen mondta:

— Ne ríj, Etel. Nem haragszok én terád.

— Hát akkor? — nézett rá könnyezve az asszony. — Kire? Mi ütött hozzád?

— Tudom is én! — tört ki belőle a keserűség. — Bánt az élet... Ez a muszoha sor, amibe most élünk... Hogy nincs árá sössminek! Se bornak, se búzának — sössminek!

Ebben igazat ad Etel Andrásnak. Nem is mondott rá semmit, csak odarokkadt az ágy-széle, ahol nyári éjszakákon pihentek az emberrel, mert a forró napon egész nap köztönn, kapálni, éppen elég volt. Jól esett utána a hűvös érzés alatt a pihenés... Odarokkadt hát az ágyra és sirt. Siratta a sok hiábavaló munkát, amit végeztek. Fáj a lelke, hogy ime, ma holnap szüretelni kell a szőlőt, pedig a tavalyi bor is még ott van a kamrában, eladatlanul. Négy nagy hordó bor. Nyolc hektó az egész. Szép, kristályiszta siller. Mint a tűz, olyan. S jó, akár a tej. Mégse kell senkinek. Azt sem kérde senki: eladó-e?

Most már kivilágosodott minden Etel előtt. Tudta, hogy András is azon töpreng, amire ő gondolt éppen. Biztos, hogy András szavát az vette el, hogy a bor nincs még eladva s a szőlő az idei bő termés — ugyan csak érik ám már! Szinte kicsurrant a leve, ha darázs csip meg a bört... —

— Ugy-e — mondta később, mikor ölle ejtett kézzel ült az ágy-szélen s a könnye is elapadt már — a szőlő bánt téged András?

— Miből gondolod? — nézett rá az ember.

— Hát csak úgy eszömbé jutott. Mert azsondod, sössminek nincs ára. Se bornak, se búzának...

András feje bánatosan bölöngött:

Egyszóval félre a politikával! Legyen már egyszer több önzetlenség és megértés ebben az országban. Mi magyarok, akik "politikus nemzet" fia vagyunk, itt Kanadában még jobban megutálhattuk a politikát. Vajha megérthetnénk azt az időt, amidőn politikai botrányok helyett érdemesebb dolgokról írhatunk. Teljesen mellékes lesz az, hogy akkor milyen pártállású kormány ül az ország lakosságának nyakán (vagy talán remélhetjük azt, hogy önzetlenül boldogabb idők felé vezet Kanadát?) —, csak már egyszer vége legyen ennek a labancéletnek, amiről egyre többen sóhajtják manapság: "Nem bírjuk már soká!"

54 milliót kapnak az Óhaza gazdái

A MEGMŰVELT TERÜLETEK EGY-EGY HOLDJÁÉRT HAT PENCŐ JUTALMAT UTALNAK KI A MAGYAR FÖLDMŰVELŐKNEK

A magyar mezőgazdaság megsegítésére szánt rendelkezésben lez nehezebb csomónak bizonyult a rendezett adóelengedés kérdése. A földművelési miniszter a föld művelők óhajának megfelelően arra az állásponton helyezkedett, hogy nem egyes termékek javára kell szubvenciót adni, hanem minden gazdaságnak, tekintet nélkül arra, hogy gabonát termel-e vagy állatot tenyészít, segítséget kell adni és erre a célra a lehelyesebbnek a földet terhelő adók elengedését tartotta.

Az adóelengedés ellen azonban elvi kifogásai voltak a pénzügyi kormányzatnak és még az utolsó pillanatban is folytak a tárgyalások, hogy ez az elgondolás adópolitikai sérelem nélkül miként volna gyakorlatilag megvalósítható.

Megtalálták a megfelelő megoldást, amely úgy szól, hogy nem engedik el sem a földadót, sem a pótdadót, mert adóelengedés elvi és törvényes okokból nem történhetik, ellenben minden östermelő adószámláján jóváírják a földadónak és a pótdadónak megfelelő összeget.

A gazda szempontjából ez lényegileg ugyanaz, viszont adópolitikai szempontból nem történik olyan jogszélem, amelynek később káros következményei lehettek volna.

Ennek folytán megszűnik a

tékedéseket tartalmaz. Elv az, hogy csak a kanadai termékkel egyenértékű, kifizető minőségű és exportképes buza vagy gabona részesülhet kivitel kedvezményekben.

596 POSTAMESTERT BOCSÁTOTTAK EL

A nyilvánosságra került hivatalos adatok alapján a Bennett kormány 1930 augusztus 7-ike, azaz kormányralépése óta ke-reken 596 postamestert függesztett fel állásából, főleg "politikai" okokból kifolyólag. A függesztett postamesterek száma tartományonként a következőképen oszlik meg: Quebec 306; Nova Scotia 131; New Brunswick 77, Ontario 35, Manitoba 15, Saskatchewan 12; Alberta 12, és British Columbia 1.

MEGFULLADTAK AZ ÁGYBAN

Két kisleány fulladt meg Torontóban múlt pénteken és a halált, mint az orvosi vizsgálat megállapította, az ágynemű okozta. A két tragikus eset egy három és egy négy hónapos kisbabával történt, Toronto egy-mástól mérföldekre fekvő két otthonában. Viszont a véletlen közrejátszása folytán ugyszólván egyazon időben, noha a két haláleset között semmi összefüggés nem volt.

"DIE UNGARNMEDELS SIND DA!"

Ezzel a címmel közöl nagyon kedves és hangulatos cikket a "Münchener Neueste Nachrichten" legújabb száma arról a látogatásról, melyet a Szociális Testvérek és müncheni magyar idegenforgalmi iroda rendezésében 423 magyar leány tett Münchenbe, hogy onnan Bajország 330 középiskolai növendékét kísérve térjen vissza Magyarországra. A magyar leányok a főpályaudvarról óriási közönség sordala között vonultak a Max Joseph-térre. Itt volt a hivatalos üdvözlés, majd a vendégek a német és magyar himnusz énekelték el.

Pillanatkép a Maharadzák országáról

HÁROM ÉVIG VOLT INDIÁBAN EGY MAGYAR TUDÓS

A közelmúltban Budapestre érkezett Germanus Gyula, a Keleti Intézet tanára, aki 1929 március elején a Rabindranath Tagore elnökölte alatt álló senteniketan egyetem meghívására Indiába utazott és az egyetemen izlám történelmi előadásokat tartott. Germanus indiai tartózkodása alatt beutazta ugyszólván az egész Indiát, előadást tartott a senteniketan egyetemen kívül Lahoreban, Delhiben Haiderdatban, Lucknowban és Kalkuttában.

A hinduk országának jellegzetességeiről többek között a következőkben nyilatkozott a magyar tudós a sajtó képviselőinek:

— A szegény egyetemi tanárok közé tartoztam ott kint, hiszen magánygyetem a miénk. Az én tanszékemet a haiderabadi maharadza tartotta fenn. Állandóan értesültem a magyar dolgokról. Az élet ott kint, meglehetősen drága, csak az indiai élelmiszerek olcsóbbak. Természetesen minden kisebb, mint Európában, ép azért, amikor klerikéztünk, bambuszból kü-lön tojástartót kellett csináltatni, mert a miénkben teljesen el-tűnt, az indiai tojás olyan kicsi.

— Rengeteg szolgát kell az embernek tartania a kasztrendszer miatt, mert az egyik szolga nem végezheti a másikat a munkáját. Külön fehérenmó-szó emberek vannak: minden fehérenmünk tönkrement, mert úgy mosnak, hogy köhöz vagják a fehérenmüt. Azt próbál-gatják, hogy mi megy hamarabb tönkre, a vászon vagy a kő? Ha meg folt van az ember ingében egyszerűen kivágják.

— Az a Keletimadás, amely az utóbbi időben ellepte a világot, teljesen indokolatlan, mert romantikát ma már csak a művelt országokban lehet találni. Inkább rothadási folyamatnak lehet nevezni azt a szerencsétlen keveredést, amely az európai és az indiai kultúra találkozásából jön létre.

— Januárban, amikor Gandhi hazajött, a helyzet rendkívül kritikus volt. Attól féltünk,

hogy vonatokat, hidakat fog-nak robbantani, de erre nem került sor. Akik a hindu moz-galom jogosságáról beszélnek, India 350 millió lakosára hivatkoznak és azt képzik, hogy ez a nagy szám 350 millió európai egyént jelöl. Pedig számottevő egyén Indiában, olyan, aki kul-turális, társadalmi, vagy politi-ka mozgalomban számít, csak egymillió van.

— Az indiai, a keleti ember elsősorban passzív. Gandhi, aki rendkívül okos, ravasz, számító ügyvéd és politikus és akit egye-sek szentnek tartanak, fellismer-te a keleti ember passzivitásá-ban rejlő óriási előnyt és erre a tulajdonságra építette egész mozgalmát. Ezért bojkottálnak Indiában és ugynevezett nem erőszakos engedtelenséggel a- karják az angol kormányt arra kényszeríteni, hogy India önál-lóságát megadja. Az indusok igénytelenek, könnyen lemond-na csak mindenről hiszen még a maharadza is elalszik a földön, fűtész ugyszólván allg kell, élelem a legkevesebb, lakás, ház, berendezés minimális. Ezért ne-héz európainak küzdeni a keleti-ekkel. Ezt ismerte fel Gan-dhi és látta, hogy csak úgy le-het valamire menni, ha nem lá-zadnak fel, mert az aktív láza-dást könnyen leverik.

— Nem kell! — ez a válasz mindenre, ami európai és csak az indiai egyetemen végzett és állást nem nyert diplomás if-júk szitanak európai értelemben vett politikai lázadást. Tudják, hogy ezt az angolok elnyom-ják és szerintük ami nem tet-szik Angliának, az csak jó lehet Indiának.

— Indiában 17 napig tartott a hajót — fejezte be nyilatko-zatát a magyar tudós — amikor odaérkeztünk, a történelemben egyszerre 500 évvel estünk víz-sza. A legfurcsább és legérde-kesebb, hogy amig India lakos-sága ugyszólván ugy él, mint az európaiak a 15-ik században ugyanakkor az angol negyede-ken a legtokéletebb modern európai élet tombol. Két ellen-tetes világ él egymás mellett.

ENGEDÉKENYEBBEK MÁR A FRANCIÁK

Franciaország egyik legna-gyobb lapja, a "L'Intransigeant" a nacionalista irányhoz tartozik. Magyarországról eddig nem igen szokott írni. Talán az első eset hosszú évek óta, hogy ennek a hatalmas párisi lapnak a vezércikke magyar problé-mákról szól. A cikk címe: "Beszélgetés a hegyen". A cikk nem politikai jellegű és mégis benne van a mai magyar problé-mák lényege. A cikk szerzője egy havasi üdülőtelepen együtt volt egy fiatal magyar mérnökkel. Ez a magyar fiatal-ember már csaknem teljesen meggyógyult. Az írő gratulál neki ebből az alkalomból.

— Miért gratulál nekem, — hangzott a válasz. — Talán el sem fogja hinni, hogy nem szívesen megyek haza. Mit talál-lok otthon? Elképedtetted emberek, állatalanságot...

Később a fiatalember azt mondja:

— Mit tudnak önök Magyarországról? Még nem voltak ott és így nem tudhatják, hogy mi-lyen az igazi nyomor, az igazi kétségbeesés, noha önöknek nem kis része van azok felidé-zésében. Huszonhét éves va-gyok. Megvan a diplomám. Mérnök vagyok. Milyen iparban dolgozom? Mindegyik meg-halott. Miért ápoljam az egészsé-gemet? Harminc-negyvenezer magyar fiatalember van hason-ló helyzetben, mint én, ügyvédek, mérnökök, orvosok és nem tudnak munkát találni. Mind-nem tudnak munkát találni. Mind-nem tudnak munkát találni.

A szomorú beszélgetés vé-gén a francia újságról megkér-dezte:

— És mi volna az orvosság ebben a súlyos helyzetben?

— Lapjaink és államférfaink állandóan ismétlik, hogy csak egy tudna segíteni — Franciaország. Ha Franciaország akar na, Európa boldog lehetne.

Ehez a beszélgetéshez az írő hozzáfűzi hogy nem egészen Franciaországon áll Európa bol dogítása, Franciaországnak is megvannak a maga gondjai, de mindenesetre meg kellene tenni mindent, hogy ennek az általános nagy nyugtalanságnak és válságnak valahogy véget ves-sen.

(Az idők jele, hogy egy ilyen szellemű cikk jelenhetett meg a magyar kérdésről a legnagyobb francia lap élen.)

LESZERELTETI A LIFTEKET A SZOVJET

A szovjethatóságok Lenin-grádban 1600 házban leszerel-tették a lifteket s a fényanyagot ipari-célokra-beolvasztották. Negyszáz házban, amely négy emeletnél magasabb, meghagy-ták ugyan a lifteket, de megtil-tották, hogy azokat használják és pusztán 10 hivatalos épület-ben szabad a lifteknek működ-ni. Stalin múlt év decemberé-ben 290 millió rubelt írányzott elő leningrádi lakásépítkezése--re, de az öt éves tevé csödjé a terv kivitelét megakadályozta.

— Ugy van, Etel, ugy... A-ből... Isten mögvert minket a bő-séggel!

Etel nem válaszolt, mert a szeme megakadt azon a fény-pásztán, amit a leáldozó nap do-bott most az eresz alá. Mindig több-több volt a fény. Lassan-ként bearanyozta Etel alakját.

Még nem mozdult, szobornak vélte őt András. Ugy tündökölt arcanak barnasága, szeme bo-garás a a fejére simuló szőboga-ja. Ebben a percben ugyan el-vesztett a haja szögzine, mert a napsugártól gyenge bronz-szint kapott. De így még szebb volt Etel. Olyan szép volt, hogy András csak nézte, nézte, mi-alatt nagyot dobant a szíve.

Ahítatos bálmulásból a szobor-ocudott föl, mikor szél suhant az eperfa lombja közé, hogy a levelek sühogtak, zizegtek, csö-rögtek tőle. Akkor is halkan mormoskált a szava, mintha temp-lomban állna a Szüzanya szobra előtt.

— Etel, edös párom, hát ne-köd még akadt el a szavad?

Bársonyos-meleg simult rá az asszony szeme:

— Gondotam valamit András — Mondd el, párom.

— Mőgpróbálhatnánk And-rás.

— Mi lögyön az, párom? — Hát a szőlővel... Ugy gondotam, hevigyük a piacra. Elaggyuk...

— Mind az egészet? — Mind az egészet... Kicsit tétovázott még András Aztán pirosság lobbant az arc-ára. Két apró fekete szemében is fényesség csillant föl.

— Hallod, párom, az Urister-szól belüled! — Most már Etel is kiderült. Mosoly szívránylott a képén.

Boldog, nyugodt mosoly. Elő-re láta, hogy nem lesz már And-rás rosszkedvű, szóvalan. A szőlő se marad a nyakukon, — a bor viszont várhat még a hor-dókban.

S ugy ahogy mosolygott rá-fonta két karját András nyaká-ra:

— Hát jó lesz ez, edös uram? — Jó párom — ölelte meg a derekát András. S arra fordul-tak mind a ketten, amerre utol-sót lobbant a lebukó nap.

Hajnalba, még harmat se hullott fölformán, megszédtek már öt-hat kosarat szőlővel. Föl is pakolták a kocsi-ra s alig hogy föltették a pirkadást, András elindította a lovakat:

— Gyí no, lovacsákák!

Kilenc órára ott voltak a hi-dnál, a gyümölcs piacon. Hamar körülállták a kocsijukat az asz-sonyok. Inkább dínnyét, kor-tét meg almát hoztak be a ta-nyákról. Szőlőt keveset. Fo-gyott tehát a portéka. Eeinte huszért mérte kilóját Etel. Ké-sőbb, mikor látta, hogy nagyon kapós, fölcsapta huszonöt fil-lerre. De ez nem volt baj. Még ugy is tolongott tíz-husz asz-sony a kocsi körül.

Etel oda-odapillantott néha Andrásra:

— No, látod párom, így majd pénz csinálunk a szőlőből!

— András sugárzó-boldogan né-zett rá vissza.

De hirtelen csönd támadt a kocsi körül.

Egy kisfiu meg egy ember jött egyre közelebb. Vézna, me-zitábas volt a fuicska s az em-ber, akit a kezénél fogva veze-tett — vak. Két szemét, — a-vagy inkább a szeme helyét — fekete pápaszem takarta. Ron-gyos, ócska pápaszem volt raj-